

S Z É G Y E N F Á N

Torok Csaba

„S mert boldogtalanságomat végtelenen
felfokoztam, a fintorgás megszabadtott
tőle: alázatba vettem magamat, hogy
kitérjek a megaláztatás alól.”

Jean-Paul Sartre: A szavak

KÉSDOBÁLÓ

a cél csontokkal
körülvonva
a kés belekoppán
a csontba

mit nem találhatsz
az önkezü körben
csak az a tiéd
a késheggyel el
ha jól veszed a lépést
s a táv megfelel
csak lukat a körben
azt út a pengéd
mit nem találhatsz

a cél késekkel
körülvésve
a csont belereccsen
a késbe

Sós-tó, őszelő

RIADOZÓ

„Never seek to tell thy love . . .”

William Blake

tagjaimon kövek közt
kapkodó hitű őrhely
hús-~~valahol~~
utak alatt
jólesik teli tüdővel
a föld

HOZO DŽEVAD (Jugoszlávia)

Vörös turbán, 1964

Honnan e csönd?

és feszülhet a vállnak
a kiút kár ha kacér
remeghet csak
víg-fölöttem
vakondtúrások utánam
nem maradnak

Honnan e halk?

s talán döbbsenten összerezzen
a felszíni barikád
zavartan dadogni kezd
mikor süllyesztő talajvíz
alatta fél méterre átáramlok
s mikor ott túlhan
védett övezetben
száradó köldökénél fogva
azt az ártatlan második gömbakácot
szoptató anyjának méhébe
kisujjammal visszarántom
szakadjon sikoltson törjön
elsiette a lombot

Honnan e hangok?

s mikor azt a színes bérházat fél kézzel
onnan a sarokról
(nem csak addig
s nem akartam andalogni)
penészes pincéjénél fogva
magamhoz tépem
a biztonságos erkélyek
illedelmes lőréssein át
a rengő kihalt utcára bombát dobjatok
(a golyó a szemközti
ablaknak pattan)
polipok pókok csáppjai kúsznak
az utak alatti salakbən

a hajam
átüt a kövön
a szilánkok
arcomon
lecsorognak

Újvidék, 63 július

VÉGTAGOK
TANAKODNAK
A SZÉGYENFÁN

megcsodált feje	ceruzacsinálta
zeng mint lomb	vékonydongájú
szép termékeny	lánykoholmány
éjszaka szinte	törvényt szülte
korán ítélkező	ébenfa kaloda
nyitott szemek előtt	vihogó isten emelte
kihúlt helye az agynak	mefisztó kedve szerint
de szája hasad a szélben	fényképét operatőr lopta
és ont színes szavakat	időzsarolta képkeretbe
miért takargassam	miért fitogtassam
s feledjem	bilincseim
miért	miért

két foszladozó tenyeremben kulcsa
a nyakamra kattintott nevelő zárnak
a fekete fán ülő nagy csontos madarak
kopácsolását csobogó szemmel csitítom
s bolyhos halántékom hosszasan elnézi
amint domború begyük tovaszárnnyelva
az áradó vizet hiába végigszántja

HAJNALI

magamról
csak elkezdeni tudom
a verset
míg el nem fogy az ünnepély
a dőlty a szó
írok
azután zuhogva hullik szét
cséplőgépbbe hajított
kéveként
a kompozíció
csak a magot lesem
a toklásztalant
s nem kísért
dús vízió
mit megfejthetnék
s nincs fönt s nincs alant
szoptatgatja a közép
a szótalant

65 május

TÜRELMESE

a beton
hiába hever a napon
a sápadtság átüt rajta

repülőtér az arcom
a gépek radarja
megneszeli
mosolyomon
rajtaveszthet
az utasok a jegyért
visszakérnék
a pénzt vagy életet
ezért
csak a verebek
s többszörös legyek
pihennek meg
arcomon
aztán elröppennek
s foltos marad
a beton

TÜRELMETLEN

lazíts a szíjakon agy
oldd el kutyáidat
házőrző ebeid
futtasd ki a szádon
nagyon elszaporodtak
a kertedet dézsmáló tyúkok
földre hizott madarak

VESZÉLYEZTETETT

nem volna szabad úgy írnom
a versem
túl megfontolt így minden sora
tokot kovácsol élére a kora
fegyelem

NYUGTALAN

a költőnek nincsen
nyugodalmas szobája
hol nyugodtan írhatna
a szoba
és nyugalma
ellen

ESENDŐ

hiába bóg nyúszít s nyerít
hiába sír
Európa-szerte valamennyi háziállat
jászolhoz fűhöz tálhoz kötötte
ha te nem írsz

HIÁBAVALÓ

ajtómaglyák lopakodó
összehordói tüzetek
ráér titkos reménytek
a gyalogtúráról
álmodozó fáé
nem beszélhetek
kulcsról kilincsről
a falon át igyekvőknek

ÜRES

csak mennek egyre
mind messzebbre
kik itt sem voltak
a fordulónál integetnek
távozóban visszaszólnak
s itt sem vagyok
s itt sem voltam
settenkedj csak
vissza gyorsan
alagútmagadba
ne tudják meg
hogyan nem is láttak

ők sincsenek
én se vagyok
csak menjenek
úgyis mindegy

ELŐÉLET

erényesen vaskos
egyetemista lányok
a találka és a fogdosós mozi helyett
olvassák a szögletükben
nekidühödten
kis maguk-készítette
hangulaternyővel egyéniesített
lámpájuk alatt
Radnóti Machadót Lorcát
lilapillás szögletekben
éppen könnybe lábadt szemmel
csak úgy maguk elé mondják
a verset fiatalon és hülyén
Zsigi szerint
(kit mindig sértegetnek)
szerintem mindössze szókén
inkább tintás a lepedőjük mint
mindegy mi meg az aforizmákat olvassuk róluk
(a nyárspolgárok azok a többiek)
de ha választani kell megint
csak őket választjuk
létszámfölbőttnék

KÜLSŐ SAROK

mulatnak a bírák
remeg a törvényszék
végtelen cellákban
hullik a vakolat

BELSŐ SAROK

mindig a sarokba vájtán
a sarokba zártan írjuk
a sarokban siratjuk
akire éppen nem gondolunk
aki nincs jelen
se kívül se benn

Újvidék, este tizenegykor

A KÖMAJCOM IMÁJA

A KERESZT ELŐTT

Mióta két lábra álltunk,
nem az égnek —
egymásnak
fordítunk hátat.

magasztos a külsőd
és a lecsorgó vér
immár a fa ereiben
fohászfakasztó estem
szimatra ingerlőn
süppednek a szegek
széttárt kezű jövőm
ringó tavaszjátékom
benned mosolyra ébred
a megsejített alkalom

köztünk vannak a fák
szülő-haló éjben
gyökerük panaszát
a föld színét félelem
az ágról lehullik
érett gyümölcs élttem
tenyered fehérlik
talpad feketéllik
lombtalan meztelen
holt fa ura isten

add tenyered szegeit
hogy kezed a fáról
hogy talpam a földre
én hozzád te hozzám
röptöd zuhanásom

két szabadulásunk
tehozzád énhozzám
a tétlent letörje
földünk szép fájáról
begyűjtse hiteit

imígyen fohászkodik
félálomban hallom
a repedt fejű kórmajom
a vértócsát szaglássza
a kereszt alatt
összekapart
porban vacogó
szája előtt imára
kulcsolva két emberszabású tenyere
de lehet hogy csak
banánt majszol
és nem gondol semmire

Újvidék, 65 május